

De tekst van de troonrede 2007

Leden van de Staten-Generaal,

Ons land heeft veel dat hoop geeft en vertrouwen. De economische vooruitzichten zijn gunstig. Ondernemers en consumenten zijn optimistisch. Jongeren vinden snel een baan. Ook buiten de economie zijn er hoopvolle ontwikkelingen. Steeds meer mensen willen zich inzetten voor elkaar en voor een betere leefomgeving. Juist nu zijn er goede mogelijkheden om maatregelen te nemen die ons land sterker maken. Het is nodig die mogelijkheden ten volle te benutten. Ons land staat voor aanzienlijke opgaven. We weten dat de gemiddelde leeftijd van onze bevolking stijgt. Bedrijven en publieke sectoren als de zorg en het onderwijs krijgen te maken met een tekort aan menskracht. Dat stelt ons voor de vraag hoe in de toekomst ons welzijn en onze welvaart veilig te stellen. Ook zal de groei van de economie op een duurzamer manier moeten worden gerealiseerd. Te veel mensen voelen zich onveilig. Het voorkomen en bestrijden van terrorisme, criminaliteit en geweld blijven volop aandacht vragen. De Nederlandse samenleving verandert snel en de bevolking wordt meer pluriform. Mensen voelen zich soms onzeker en zoeken naar houvast en geborgenheid. Die gevoelens kunnen diep ingrijpen. Daarom is extra inspanning nodig om de samenhang in ons land te vergroten en verdraagzaamheid en onderling respect te versterken. Veranderingen kunnen een bron van kracht zijn. In het verleden heeft vernieuwing ons vooruitgang gebracht. Juist ons vermogen tot veranderen en vernieuwen geeft ons de dynamiek die onmisbaar is om in te spelen op de uitdagingen van de toekomst. De regering levert met haar begroting voor 2008 daaraan een bijdrage.

De begroting voor volgend jaar laat een overschot zien. De regering verwacht dat dit ook in de jaren na 2008 het geval zal zijn. Zo sparen we voor de toekomst. Om een schonere en zuinigere economie te bevorderen, verhoogt de regering de belastingen op consumptie en op activiteiten die onvriendelijk zijn voor het milieu. De opbrengsten wil de regering gebruiken om de lasten op arbeid te verlagen. Dat helpt meer mensen aan het werk. Al deze maatregelen samen betekenen dat voor velen de koopkracht in 2008 niet zal stijgen. Zij die een lager inkomen hebben, worden zo veel mogelijk ontzien. Van de hogere inkomens wordt een grotere bijdrage gevraagd. De regering verwacht dat over het geheel van de komende jaren haar beleid de lasten voor burgers en bedrijven niet zal doen stijgen en dat de koopkracht zal toenemen.

In de begroting voor 2008 worden extra uitgaven van bijna drie miljard euro voorzien. Deze intensiveringen zijn gebaseerd op het beleidsprogramma dat de regering voor de komende vier jaar heeft opgesteld. Dit beleid steunt op zes pijlers waarvoor in het beleidsprogramma concrete doelstellingen, programma's en projecten zijn aangegeven. Jaarlijks vult de regering de daarbij behorende maatregelen in, te beginnen met de begroting die zij vandaag indient.

De eerste pijler is een actieve internationale rol. Nederland wil een relevante en constructieve partner blijven in de wereld en in Europa. Daar waar Nederland zich inzet voor vredesoperaties, vervult onze krijgsmacht een verantwoordelijke taak. De regering zal nadere voorstellen indienen over onze bijdrage aan de internationale missie in Afghanistan. Nederlandse militairen doen hun zware werk met moed en volharding. Wij allen delen het leed van hen die een dierbare in een missie hebben verloren. Militaire middelen alleen zijn niet genoeg om mensen in conflictgebieden een betere toekomst te geven. Het beleid van de regering combineert militaire inzet met diplomatie en met ontwikkelingssamenwerking. Op vele plaatsen in de wereld worden de rechten van de mens niet geëerbiedigd. Nederland zal zijn lidmaatschap van de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties benutten om de bescherming van deze rechten te bevorderen. Ons land blijft zich inzetten in de strijd tegen armoede. Met burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties werkt de regering aan de verwezenlijking van de Millenniumdoelstellingen. Extra geld wordt uitgetrokken om het gebruik van duurzame energie in ontwikkelingslanden te bevorderen.

De regering verwelkomt de wijzigingen van de Europese Verdragen die de Europese Raad enkele maanden geleden in Brussel is overeengekomen. Deze wijzigingen maken de Europese Unie sterker, democratischer en transparanter. Nationale parlementen krijgen een sterkere rol. Naar verwachting zullen dit jaar de gewijzigde verdragen door de lidstaten worden ondertekend, waarna de regering deze ter goedkeuring zal voorleggen aan beide Kamers der Staten-Generaal.

De tweede pijler van het beleid is een ondernemende en innovatieve economie. De groei van onze economie is niet vanzelfsprekend. Kennis, innovatie en ondernemerschap zijn de bouwstenen voor een ambitieuze toekomst. Het zijn ondernemers in kleine en grote bedrijven die werkgelegenheid en groei creëren. De regering maakt het starten en opbouwen van een bedrijf gemakkelijker door de administratieve lasten verder terug te dringen. Beginnende en groeiende ondernemers kunnen een steun in de rug krijgen met kredieten. Ondernemers in de land- en tuinbouw die innovatiever gaan werken, kunnen rekenen op een garantievoorziening. De regering zal voorstellen doen om al deze regelingen toegankelijker te maken. Innovatie is een belangrijke voorwaarde voor het behoud van onze welvaart. Daarom starten in 2008 drie innovatieprogramma's op gebieden die een grote maatschappelijke betekenis hebben: energie, water en zorg. Om Nederland aantrekkelijk te houden voor internationale bedrijven en voor grensverleggend onderzoek, maakt de regering het eenvoudiger voor talentvolle buitenlanders om in ons land te komen werken of studeren. Aan de universiteiten krijgen de beste wetenschappers voorrang bij de verdeling van onderzoeksgeld.

Een ondernemend land heeft goede verbindingen nodig. In 2008 komen tien projecten gereed die het aantal files op de weg beogen te verminderen. De regering begint komend jaar met voorbereidingen om het gebruik van de auto meer te belasten en het bezit minder. Komend najaar presenteert zij een plan om het gebruik van openbaar vervoer verder te stimuleren. Er komen nieuwe proeven met gratis openbaar vervoer.

Een duurzame leefomgeving is de derde pijler onder het beleid. De regering stelt als doel dat de Nederlandse energiehuishouding in 2020 tot de schoonste en zuinigste van Europa behoort. Om dat te bereiken biedt de regering u vandaag een programma aan met concrete maatregelen. Centraal daarin staan onder meer: energiebesparing, de toepassing van vernieuwende energietechnieken en de verdere ontwikkeling van wind- en zonne-energie. Een duurzaam Nederland is ook: een Nederland met mooie natuur, een vitaal platteland en een bevolking die leeft met het water. De regering zal beperkingen stellen aan het bouwen in de open ruimte om daarmee het landschap te verbeteren. Zij bepaalt komend jaar met de provincies en gemeenten een nationale strategie waarmee Nederland het hoofd kan bieden aan de stijging van de zeespiegel als gevolg van de verandering van het klimaat.

De vierde pijler onder het regeringsbeleid is sociale samenhang. Ieder mens telt mee en ieder mens is nodig. De regering heeft afspraken gemaakt met organisaties van werkgevers en van werknemers om in bedrijven tweehonderdduizend langdurig werklozen aan een baan te helpen. In dat verband zal zij voorstellen doen om scholing, tijdelijke arbeid en de beëindiging van de arbeidsovereenkomst in onderlinge samenhang te regelen. Ook ondersteunt de regering de participatie met lagere lasten en met de invoering van de leer-werkplicht voor jongeren tot 27 jaar. Voor leerlingen in het voortgezet onderwijs wordt een maatschappelijke stage ingevoerd. Mensen die zich inzetten voor anderen en actief willen zijn in hun omgeving, worden door de regering ondersteund met investeringen in organisaties van vrijwilligers en mantelzorgers. De regering wil de betaalbaarheid en de kwaliteit van de zorg voor iedereen zeker stellen. Daartoe dient de doelmatigheid te worden bevorderd. De regering stelt voor de no-claim in de zorgverzekering in 2008 af te schaffen. Hier komt een eigen risico voor in de plaats. Verder zal de regering bijzondere aandacht geven aan de kwaliteit van de zorg, met name in verpleeg- en verzorgingstehuizen. Het basispakket van de zorgverzekering wordt volgend jaar uitgebreid. Een gezonde levensstijl is van groot belang. Daarom zal de regering de sport en sportverenigingen een financiële impuls geven.

Sociale samenhang krijgt in belangrijke mate gestalte in gezin, school en buurt. Met gemeenten wil de regering de totstandkoming bevorderen van Centra voor Jeugd en Gezin. Deze zijn voor alle ouders met opvoedingsproblemen bereikbaar. Gezinnen met lagere inkomens en grotere gezinnen wil de regering meer steun bieden door naast de kindbijslag in 2008 een kindgebonden budget in te voeren dat inkomensafhankelijk zal zijn. De school is de springplank naar succes in het leven. De komende jaren moet het onderwijs beter worden en het beroep van leraar aantrekkelijker. In overleg met de vakmensen in het onderwijs zullen maatregelen genomen worden om taal- en rekenlessen te verbeteren. De regering streeft naar afspraken met woningbouwcorporaties en gemeenten om extra te investeren in veertig wijken met veel problemen. Het doel is niet alleen een mooiere wijk te maken, maar de mensen die er wonen betere kansen te geven om ook volop mee te doen in de samenleving. De kwaliteit van de inburgering kan en moet omhoog. Bovendien is het nodig meer mensen te bereiken. Hiertoe heeft de regering bij u een Deltaplan Inburgering ingediend.

Veiligheid en respect zijn de vijfde pijler van het beleid. Zij vormen een voorwaarde voor vertrouwen tussen mensen. De regering heeft met de regionale politiekorpsen afspraken gemaakt over het vergroten van veiligheid in de wijken en de bestrijding van jeugdcriminaliteit en geweld. Veel agressie komt voort uit alcoholmisbruik. De regering neemt maatregelen om overmatig drinken onder jongeren tegen te gaan. Ook komen er campussen voor jongeren die ontsporen als zij geen stevige begeleiding krijgen. Het bestrijden van criminaliteit via internet en van fraude krijgt in 2008 meer aandacht. De modernisering van het gevangeniswezen wordt vanaf volgend jaar stapsgewijs ingevoerd. Met een op de persoon gerichte benadering wil de regering verhinderen dat mensen keer op keer in de fout gaan.

De zesde pijler is een slagvaardige en dienstbare overheid die bondgenoot is van burgers. De regering werkt aan een vernieuwing van de rijksdienst. Het programma daarvoor zal zij u binnenkort aanbieden. Met gemeenten en provincies heeft de regering afspraken gemaakt over een goede taakverdeling bij de dienstverlening. De tien grootste knelpunten die burgers ervaren, worden in 2008 het eerst aangepakt. Zo is straks voor minder activiteiten een vergunning nodig en worden wachttijden teruggebracht, onder meer door een beter gebruik van internet. Om een basis te leggen voor nieuwe verhoudingen tussen overheid, semi-publieke instellingen en burgers zal de regering een voorstel van wet indienen om de rechtsvorm 'maatschappelijke onderneming' in te voeren. Kunst en cultuur worden voor een breed publiek bereikbaar. Het nieuwe programmafonds Cultuurparticipatie zal dit ondersteunen.

Op deze zes pijlers is het beleid van de regering gebaseerd. Samen geven ze perspectief op groei, duurzaamheid, respect en solidariteit. Zo kunnen we in de toekomst blijven inspelen op veranderingen en kunnen we dat wat ons dierbaar is bewaren en versterken.

Binnen het Koninkrijk voltrekt zich eveneens een proces van verandering. De staatkundige verhoudingen worden herzien. De afgesproken wijzigingen worden volgend jaar neergelegd in voorstellen voor rijksregelgeving. Het is verheugend dat alle eilandgebieden van de Nederlandse Antillen zich bij dit proces hebben aangesloten.

Hoe belangrijk het beleid van de overheid ook is, een samenleving wordt gevormd door burgers. De regering wil met alle inwoners werken aan een Nederland waarin iedereen zich veilig, vertrouwd en met elkaar verbonden kan voelen. Onderling respect tussen mensen en eerbiediging van de Nederlandse rechtsorde zijn daarvoor noodzakelijke voorwaarden. Onze Grondwet gaat uit van gelijkheid voor de wet van alle burgers, van vrijheid van godsdienst of levensovertuiging en van vrijheid van meningsuiting. Deze rechten vragen van ons allemaal verantwoordelijkheid en verdraagzaamheid. Onze kracht ligt in samen werken en samen leven.

Leden van de Staten-Generaal, U vertegenwoordigt de grote en rijke verscheidenheid die ons land kent. Op u rust een grote verantwoordelijkheid. De regering verheugt zich op een goede samenwerking. U mag zich in uw taak gesteund weten door het besef dat velen u wijsheid toewensen en met mij om kracht en Gods zegen voor u bidden.

Dinsdag, 18 september 2007.